

Organisationen Danske Arkiver (ODA) har modtaget høringsbrev om bevaring af data i Aula. Vi vil gerne takke for muligheden for at fremføre vores synspunkter, og har, på baggrund af en rundspørge blandt vores medlemmer, følgende kommentarer:

1. Høringsmaterialet mangler at redegøre for argumenterne for ændringsforslaget. Mens den tidligere bekendtgørelse var ledsaget af en omfattende bevaringsindstilling, fremgår det ikke af dette høringsmateriale, hvorfor ændringsbekendtgørelsen er udformet som den er. Det gør det svært at forholde sig til ændringsbekendtgørelsen.
2. Ændringsforslaget indebærer, at langt mindre data fra Aula bevares. I den oprindelige bevaringsindstilling blev Aula indstillet til bevaring på baggrund af, at de meget store datamængder var essentiel kulturarv, der skulle muliggøre forskning i folkeskolens forhold: "Data og dokumenter i Aula har historisk værdi efter arkivlovens §4, fordi Aula rummer dokumentation for beskrivelse af det danske samfund og dets udvikling på dagtilbuds- og skoleområdet, **især** på det uformelle område. Bevaringen af billeder, lyd og video knytter an til en kommunikationsform, der i dag i høj grad er visuel." (fremhævning indsæt). Ændringsforslaget mangler helt grundlæggende at redegøre for, om det oprindelige formål med at bevare Aula fortsat opnås, når de datamængder og -typer, som var forudsat i den oprindelige bevaringsindstilling, ikke længere bevares.

Det må hertil bemærkes, at den oprindelige bevaringsindstilling allerede skelnede mellem såkaldt formel og uformel dokumentation (bevaringsindstillingen s. 41). Her fremgik det, at den formelle dokumentation allerede er bestemt til bevaring (iht. bekendtgørelse 183, bilag 1, pkt.8) og afleveres i forbindelse med anden kommunal arkivering: "De formelle dokumenter i Aula **bør** bevares via kommunens ESDH-system [...] Den formelle dokumentation bliver afleveret sammen med arkiveringsversionen af kommunens ESDH." (fremhævning indsæt).

Eftersom høringsbrevet eksplicit henholder sig til bevaring af den formelle dokumentation, som Rigsarkivet allerede i den tidligere bevaringsindstilling anbefalede og forudsatte arkiveret på anden vis, må ODA sætte spørgsmålstegn ved formålet med at bevare Aula udelukkende for at bevare den formelle dokumentation.

Kort sagt, tidligere ønskede Rigsarkivet at arkivere Aula for at bevare den uformelle dokumentation ("beskeder, billeder og opslag, som giver indblik i dagligdagen, sprogbrug, tøjstil, skole-hjem-relationer m.v."). Materiale der ellers ikke ville blive arkiveret. Ændringsforslaget fjerner den uformelle dokumentation fra arkivering. Hvilket grundlag er der så tilbage for at arkivere data fra Aula?

3. Som nævnt findes der allerede detaljerede bestemmelser om bevaring fra kommunens institutioner (bek. 183, bilag 1, pkt. 8). Eftersom disse bestemmelser i bekendtgørelsen allerede sikrer en dækkende bevaring af de data, som ændringsforslaget indeholder, hvilken særskilt værdi vil en arkivering af Aula have? Ændringsforslaget mangler således at forholde sig til de bestemmelser om institutionsbevaring, som allerede findes i bekendtgørelsen. Dette er også relevant fordi ændringsforslaget kunne have som konsekvens, at institutionernes bevaringsforpligtelse kunne opfyldes ved arkiveringen af data i Aula. F.eks. kunne institutionernes pligt til at bevare nyhedsbreve, mindre væsentlige mødereferater og materiale, der i særlig grad belyser institutionens virke (herunder billedmateriale) imødekommes ved at disse typer af materiale blev inkluderet i Aula-arkiveringen.
4. Som det fremgår af foregående kommentar, er det principielt problematisk, at Rigsarkivet udpeger et specifikt system til bevaring frem for data. Det er et brud på Rigsarkivets egne bevaringsprincipper. Et eksempel er ændringsforslagets pkt. 4.1.4 ("Beskedtråde, inklusive vedhæftede filer, der er sendt til eller fra en medarbejder med rollen leder, ledelse, konsulent"), hvor der oplister data ud fra en systemspecifik navngivning (roller i Aula). Som det vil være Rigsarkivet bekendt ændres it-systemer løbende, og de skiftes ud med jævne mellemrum. Desuden kan meget bevaringsværdigt materiale ligge i flere forskellige systemer. Det er samfundsmæssigt u hensigtsmæssigt at tvinge kommuner til at bevare bestemte systemer, når de bevaringsværdige data kan være journaliseret i et andet system. Som Rigsarkivet selv skrev i den oprindelige bevaringsindstilling vil den formelle dokumentation (skolebestyrelsesreferater osv.) allerede blive arkiveret i de kommunale ESDH-

systemer. Det er derfor principielt forkert at udpege Aula, som et specifikt system til bevaring. De data, som ændringsforslaget udpeger til bevaringsværdige, er som nævnt allerede bestemt til bevaring og det bør være irrelevant, fra hvilket system de bevares – Aula, ESDH eller noget tredje.

5. Det fremgår som nævnt ikke eksplicit af høringsbrevet, hvorfor bevaringen af billeder, video og lyd er fjernet i ændringsforslaget. Af den oprindelige bevaringsindstilling fremgik det, at en mindre mængde af disse filer havde tags. Frem for den meget store datamængde, der ville blive bevaret ifølge den oprindelige indstilling, kunne et forslag om bevaring af kun taggede filer imødekomme hensynet til en mindre bevaringsgrad, men samtidigt sikre nogle af den oprindelige bevaringsindstillings formål.
6. I udpegelsen af beskedtråde, der inkluderer rollerne leder, ledelse, konsulent må det bemærkes, at det bevaringsværdige i en sådan udpegelse bør overvejes. For mange institutioners vedkommende indgår ledere og ledelse stort set ikke i kommunikation via Aula.